

מטעמי תורת זילים

פרשת בהעלותך – איסור לשון הרע

מרים סיפרה לאהרן בנגות משה אשר פרש מאשתו צפורה עקב נבואתו כפי שנאמר "וַתִּדְבֹר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה עַל אֲדוֹת הָאִשָּׁה הַכֹּהֵנִית אֲשֶׁר לָקַח כִּי אִשָּׁה כְּשִׁית לָקַח: וַיֹּאמְרוּ הֲרָק אַף בְּמִשְׁחָה דָבַר ה' הֲלֹא גַם בְּנֹו דָבַר וַיִּשְׁמַע ה'" (במדבר יב, א - ב) (רש"י במדבר יב, א - ב). **בעקבות הדברים מרים נעשתה מצורעת** שנאמר "וַהֲעֵנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל וְהִנֵּה מִרְיָם מְצֻרַעַת פְּשִׁלָּה וַיִּפְּן אֶהָרֹן אֶל מִרְיָם וְהִנֵּה מְצֻרַעַת" (במדבר יב, י). מרים יצאה מחוץ למחנה כדין מצורע שנאמר "וַתִּסְגֹּר מִרְיָם מִחוּץ לַמִּחֲנֶה שְׁבַע יָמִים וְהָעַם לֹא נָסַע עַד הָאֶסְף מִרְיָם" (במדבר יב, טו). **וצינתה התורה לזכור את הלשון הרע שאמרה מרים על משה ואת עונש הצרעת שקיבלה** שנאמר "זָכֹור אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם בְּדָרְךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם" (דברים כד, ט). ומשום כך נסמך ציווי הזכירה לפסוק הקודם העוסק בצרעת "הִשְׁמֹר בְּנִגְעַ הַצֹּרַעַת לְשֹׁמֵר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת כָּל־אֲשֶׁר יֹרֶוּ אֶתְכֶם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתֶם תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת" (דברים כד, ח) (רבינו בחיי פרשת כי תצא פרק כד, ט. וראה 'שער הכוונות' להארי"י ז"ל דרושי תפילת השחר סוף דרוש א ד"ה ובנו בחרת מכל עם).

ויש להבין, מה החשיבות בזכירת עונש הצרעת על הלשון הרע של מרים, אם כיום אנשים שמדברים לשון הרע לא חולים בצרעת?

הנחש הקדמוני היה הראשון בעולם שדיבר לשון הרע וקיבל צרעת

הנחש ניסה להחניף לחוה (יספר הליקוטים' לר' יחיאל היילפרין מחבר 'סדר הדורות' ערך לשון הרע אות א) ואמר לה שבורא העולם אכל מעץ הדעת ועל ידי כן ברא את העולם, ואם היא ואדם הראשון יאכלו מן העץ הרי שגם הם יוכלו ליצור עולמות (רש"י בראשית ג, ה) ולהיות כאלקים (יספר הליקוטים' למחבר 'סדר הדורות' ערך לשון הרע אות א), וזהו מה שאמר לה הנחש "כִּי יֵדַע אֱלֹקִים כִּי בְיָוִם אֶכְלֶכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיתֶם כַּאֲלֹקִים יֹדְעֵי טוֹב וָרָע" (בראשית ג, ה). והוסיף הנחש לומר על הבורא כי "כֹּל אֹמֵן שׂוֹנֵא אֶת בְּנֵי אֹמְנוֹתָו" (רש"י בראשית ג, ח). ובכל הדברים הללו אמר הנחש 'לשון הרע' על בורא העולם (ישמות רבה' פרק ג, יב, 'ראשית חכמה' שער הקדושה פרק יג ד"ה עוד במדרש תנחומא בפרק).

אומנות 'הלשון הרע' היא 'אומנותו' של הנחש (זוהר פרשת שלח לך דף קסא ע"א ד"ה רבי שמעון אמר) ועל ידה נגרם שנגזר מיתה על אדם הראשון ועל חוה ועל כל שאר העולם (זוהר פרשת מצורע דף נב ע"ב ד"ה תא חזי, 'מאה שערים' המיוחס לרקנאטי על טעמי המצוות שער תשעה וששים ד"ה ועל דרך). ולכן כנגד חטא הלשון הרע הנחש קיבל עונש צרעת (ישמות רבה' ג, יג) שהוא כמו עונש מוות כי המצורע חשבו כמת (ראה גמי נדרים דף סד ע"ב) 'יסמיכת חכמים' לר' נפתלי כץ בהקדמה דף ס ע"ב טור בד"ה אחר אהלות). ובעונש זה ארר אותו ה' יותר מכל חית השדה שנאמר "כִּי עֲשִׂיתָ זֹאת אַרְוֵךְ אֶתְּךָ מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה" (בראשית ג, יד), כמו שנאמר גם על הצרעת "צֹרַעַת מִמֶּאֲרַת הַנֶּגַע טָמֵא הוּא" (ויקרא יג, נא). וצרעתו של הנחש כיום הם 'הסלעים' שנמצאים על גופו (ישמות רבה' ג, יג).

מאז בריאת העולם כל 'לשון הרע' נמשך מפגם הלשון שהיה בזמן אדם הראשון (ישם משמואל' פרשת תזריע שנת תרע"ה ד"ה והנה ענין הצרעת), לכן כל המדבר לשון הרע גם מתלבש ב'נגע צרעת' שהוא סוד הנחש המצורע (אור החמה' על זוהר תחילת פרשת מצורע דף נג ע"א ד"ה 'ר' חייא אמר וגומר' ממחרתיו). ודבר זה הוא ברית כרותה לקב"ה בעולמו, שכל המספר לשון הרע לוקה בצרעת. וזה נרמז בפסוק "זֹאת תְּהִיָה תּוֹרַת הַמְצֻרָע" (ויקרא יד, ב) ודרשו 'זאת תהיה תורת המוציא שם רע', שאין הנגעים באים אלא על לשון הרע שמוציא מפיו (מדרש תנחומא' פרשת מצורע אות א). וכן נאמר "מִלְשָׁנִי בִּסְתֵר רָעָהוּ אוֹתוֹ אֶצְמִית" (תהלים קא, ח), "אֶצְמִית" – הוא מלשון "לְצַמְתִּית" (ויקרא כה, כג) ובתרגום אונקלוס פירש "לְחַלּוּטִין" (אונקלוס ויקרא כה, כג) לרמוז על מצורע מוחלט (ישמות רבה' ג, יג). ועל זה רוח הקודש צווחה ואמרה "שֹׁמֵר פִּי וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצְרֹת נַפְשׁוֹ" (משלי כא, כג), ודרשו במקום התיבה "מִצְרֹת" את התיבה 'מצרעת', כלומר 'שומר פיו ולשונו שומר מצרעת נפשו' (מדרש תנחומא' פרשת מצורע אות ב).

לכן בפרשת תזריע נקרא האדם החולה בצרעת בשם 'צָרוּעַ' כפי שנאמר "וְהִצְרוּעַ אֲשֶׁר בּוֹ הַנֶּגַע" (ויקרא יג, מה) וכן "אִישׁ צָרוּעַ הוּא" (ויקרא יג, מד). ואילו בתחילת פרשת מצורע הוא נקרא בשם 'מְצֻרָע' שנאמר "זֹאת תְּהִיָה תּוֹרַת הַמְצֻרָע בְּיוֹם טְהָרָתוֹ" (ויקרא יד, ב), ואחר כך כשנרפא מחוליו הוא חוזר להיקרא בשם 'צָרוּעַ' שנאמר "וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע הַצֹּרַעַת מִן הַצָּרוּעַ" (ויקרא יד, ב) והטעם בזה, כי שמו האמיתי של החולה הוא 'צָרוּעַ' אמנם קרא לו הכתוב בשם 'מְצֻרָע' לרמוז על החטא של הלשון הרע שתיבה זו היא נוטריקון 'מוציא שם רע'. לכן גם מקום מושבו אז הוא בדד מחוץ למחנה כשם שהטיל שנאה והפריד בין הבריות על ידי הלשון הרע. ואחרי שהוא נרפא מנגע הצרעת הוא כבר לא נקרא בשם 'מְצֻרָע' אלא חוזר להיקרא בשמו "צָרוּעַ" (ועי' הדעת טוב' למחרתיו פרשת מצורע ד"ה או ירצה לאמר).

שלשת הרועים של ישראל נתפסו בעניין לשון הרע וקיבלו צרעת

מרים דיברה בפני אהרן אחיה על משה רבינו שפירש מאשתו עקב הנבואה השורה עליו. מרים לא התכוונה לגנותו (רש"י במדבר יב, א) שהרי היא עצמה היתה נביאה וצדקת (רבינו בחיי פרשת כי תצא פרק כד פסוק ט, 'צרוח המור' פרשת כי תצא ד"ה ולפי לשון הרע) ומשה היה אחיה וגידלה אותו ומסרה נפשה עליו בעניין היאור (רבינו בחיי פרשת כי תצא פרק כד, ט), וגם היתה כוונתה לטובה שלא ימעט בפריה ורביה (ראשית חכמה' שער הקדושה פרק יג ד"ה עוד במדרש תנחומא בפרק הנוכה), ואף על פי כן היא לקתה בצרעת. עמה לקה גם אהרן (גמי שבת דף צו ע"א) כיון ששמע את מרים ולא מיחה בה (ביאור יד יהודה' על 'מאמר אם כל חיי' להרמ"ע מפאנו חלק ג, סוף סימן יא). לכן נאמר שה' חרה בשניהם "וַיִּחַר אֶף ה' בָּם וַיִּלָּךְ" (במדבר יב, ט) (בית אלקים' להמב"ט שער התפילה פרק יח ד"ה תפלה

למשה על אחותו). וכפי שנלמד מהפסוק "זָכֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֲלֶיךָ לְמִרְיָם" (דברים כד, ט), "אֵת" – לרבות אהרן הכהן (פירוש הרוקח) על התורה פרשת כי תצא פרק כד, ט).

מיד אחרי שהתפשטה הצרעת בגופו של אהרן הכהן הוא התרפא ממנה (ראה גמי' שבת דף צו ע"א) (בית אלקיס' שער התפילה פרק יח ד"ה תפלה למשה על אחותו), **ולא ידע שום אדם נוסף מצרעתו** (יאור החיים' הקדוש במדבר יב, י ד"ה והנה מצרעת). **אך מרים שהתחילה בדיבור** (בית אלקיס' שער התפילה פרק יח ד"ה תפלה למשה על אחותו) **וחטאה והחטיאה את אהרן** (ישפתי כהן על התורה' פרשת בהעלותך ד"ה ויפן אהרן אל מרים), **המשיכה לעמוד בחולי צרעתה** (ראה גמי' שבת דף צו ע"א) (בית אלקיס' שער התפילה פרק יח ד"ה תפלה למשה על אחותו) **ולא הועילו לה כל זכויותיה** (ירבינו בחיי' פרשת כי תצא פרק כד פסוק ט) **וגם לא חשש ה' על כבודו. וכל זאת על אף שהיתה חשובה לפניו יתברך שהרי הבאר של ישראל במדבר היתה בזכותה** (הרמ"ד וואלי פרשת כי תצא פרק כד ד"ה זכור את אשר עשה).

כאשר שלח הקב"ה את משה רבינו לגאול את ישראל, אמר משה רבינו שישראל "לא יאמינו לי ולא ישמעו בקלי פי לאמרו לא נראה אליך ה'" (שמות ד, א). **על הלשון הרע הזה שנאמר על ישראל היה צריך משה רבינו להיענש ולהצטרע**. לכן מיד ציוה אותו ה' "ויאמר אליו ה' מה זה בידך ויאמר מטה: ויאמר השליכהו ארצה וישלכהו ארצה ויהי לנחש וינש מנשה מפניו" (שמות ד, ב-ג) **ובזה רמז לו הקב"ה על כך שהוא אמר לשון הרע** (ירבינו בחיי' שמות ד, א) **כפי שהנחש הקדמון הוציא שם רע** (צמח דוד' למחבר שו"ת' בית דוד' חלק א פרשת שמות ד"ה ובענין הנחש יובן מ"ש במדרש) **על הקב"ה**. והראה לו נחש על שעשה באותה עשה את מעשה הנחש. ומטעם זה משה רבינו נס מפני הנחש על אף שעמד אז לפני ה', כי ידע שלא הנחש ממית אלא החטא, והוא חטא בלשונו. ואילו לא היה חוטא לא היה נס מפניו (שמות רבה' ג, יב).

משה רבינו ידע שהנחש החטיא את אדם וחוה והוא מלאך המוות, לכן נס משם כדי להטות עצמו לצד הקדושה במקום לצד הטומאה. אז ה' ציוה את משה רבינו "ויאמר ה' אל משה שלח ידך ונאחו בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו" (שמות ד, ד) ועשה כן ללמדו שנאסר עליו לומר לשון הרע (ישמן הטוב וזקן אהרן' על התורה בחלק שמן הטוב פרשת שמות על הפסוק ויאמר השליכהו ארצה). ועוד לימדו שעל ידי הלשון הרע הוא התחייב צרעת כפי שנענש הנחש (צמח דוד' למחבר שו"ת' בית דוד' חלק א פרשת שמות ד"ה ובענין הנחש יובן מ"ש במדרש). **לכן מיד אחרי האות של הנחש משה רבינו נענש ממש בצרעת שנאמר "ויאמר ה' לו עוד הבה נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו ויוציאה והנה ידו מצרעת פסלג"** (שמות ד, ו) (שמות רבה' ג אות יג, ירבינו בחיי' שמות ד פסוק א). ואחרי מעשה זה חזר משה רבינו ועשה שוב את שתי האותות האלו לעיני ישראל במצרים והפעם למען יאמינו בו (ירבינו בחיי' שמות ד, א).

הלשון הרע מושך על האדם טומאה שמביאה לו את חולי הצרעת

כאשר הדיבור הרע של מספר הלשון הרע עולה למעלה הוא מעורר רוח טומאה שיורדת לעולם הזה (זוהר פרשת תזריע דף מו ע"ב ועל דא ד"ה וכד ההוא, זוהר מצורע דף נג ע"א ד"ה רבי חייא אמר) **ונשאבת בגופו ומתגשמת בו** (יאור החמה' לר' אברהם אזולאי זקנו של החידי"א על זוהר תחילת פרשת מצורע דף נג ע"א ד"ה יורי חייא פליגי מהרמ"ק) **ומטמאה אותו** (זוהר פרשת תזריע דף מו ע"ב ועל דא ד"ה וכד ההוא, זוהר פרשת מצורע דף נג ע"א ד"ה רבי חייא אמר) **והוא נעשה מצורע. ואז בחינת הנשמה הקדושה מסתלקת ממנו, ועולה בבושה ובצער למעלה** (זוהר פרשת תזריע דף מו ע"ב ועל דא ד"ה וכד ההוא, זוהר פרשת מצורע דף נג ע"א ד"ה רבי חייא אמר).

בעל הלשון הרע תופס את אומנותו של הנחש שהביא מיתה לעולם (שם משמואל' לר' שמואל בורשטיין מסוכטשוב פרשת מצורע שנת תרע"ב ד"ה והנה כבר פירשנו), וכמו שבשעת מיתתו של האדם הנשמה מסתלקת ממנו מחמת הטומאה שמטיל מלאך המוות בגופו, כך גם אצל בעל הלשון הרע נשאבת לגופו טומאה כעין זה ורוח הקדושה מסתלקת מפניה (שם משמואל' פרשת תזריע שנת תרע"א ד"ה בש"ס ערכין). **ואף שעדיין יש באדם 'נשמת חיים' שהרי הוא נשאר חי, עם זאת יש לכוחות הטומאה אחיזה בו במקום שהסתלק ממנו העניין האלקי, כמו שטומאת מת נאחזת במקום הריק שבו היתה קודם לכן הנשמה הקדושה. ואין כוח לינשמת החיים' שבבעל הלשון הרע לעכב בעד כוחות הטומאה** (שם משמואל' לר' שמואל בורשטיין מסוכטשוב פרשת תזריע שנת תרע"א ד"ה והנה ענין הצרעת).

כך היא סגולת העבירה הזאת לעורר את הטומאה ולפעול באדם צרעת (יאור החמה' על זוהר תחילת פרשת מצורע דף נג ע"א ד"ה יורי חייא פליגי מהרמ"ק). **כאשר אותה רוח הטומאה הנמשכת מפני עון הלשון הרע נקראת 'נגע' והחולי עצמו נקרא 'צרעת'**. לכן נאמר בפסוקים שני השמות "נגע צרעת" **פי תהיה בָּאֵדָם וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן** (ויקרא יג, ט) וכן "וְיִטְמָא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צִרְעַת הוּא" (ויקרא יג, כה) (שם הדעת טוב' למהר"ח' פרשת מצורע ד"ה או ירצה לאמר). וכשנאמר על מרים "ויאמר ה' אל משה וְאֶבְיָה יָרֵק יָרֵק בְּפִיָּהּ הֲלֹא תִפְלֵם שְׁבַעַת יָמִים תִּסְגַּר שְׁבַעַת יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחַר תֵּאָסֵף" (במדבר יב, יז), **כוונת "ירק ירק בפינה" הוא לכוח הטומאה החיצון שנדבק במרים לאחר שהסתלקה ממנה ההשראה הקדושה, והכתוב לימד שכוח החיצון הזה אינו נחשב לפניו יתברך אלא רק כרוק תפל שאין בו ממש** (הרמ"ד וואלי פרשת בהעלותך פרק יב על הפסוק ויבאה ירוק).

חולי הצרעת כיום דבוק בנשמה וגרוע יותר מאשר דבוק בגוף

בימים הראשונים שבהם היו האנשים שלמים וטובים, קדושתם היתה דוחה את כוח הטומאה שנכנס בתוך גופות בני האדם אל החוץ, וצרעתם היתה נראית על עור בשרם לעיני כל (מזבח אליהו למחבר' שבט מוסרי' פרשת מצורע ד"ה 'במדרש הנגעים באים בעון לשון הרע' בשם האלשיך הקדוש, 'דברים אחדים להחיד"א דרוש לא שבת תשובה דף קנח ע"ב ד"ה וכבר כתבנו). וכן גם בדורות מאוחרים יותר אם אדם היה מדבר לשון הרע ומצטרע בעור בשרו הרי זה הראה כי ה' אוהבו מצד הקדושה שיש בו, ודוחה את טומאתו לחוץ ולא מניחה מוסגרת בפנימיות נפשו (מזבח אליהו' פרשת מצורע ד"ה 'במדרש הנגעים באים בעון לשון הרע') ועל כך נאמר "אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת או סִפְחַת או בְּהֶרֶת וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לִנְגַע צִרְעַת וְהוּבָא אֶל אֶחָד הַכֹּהֵן או אֶל אֶחָד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים" (ויקרא יג, ב) (ראה 'עיר מקלט' על טעמי המצוות פרשת מצורע בחלק מוסרי השליה ד"ה 'ענין מצורע מחמת לשון' בהגהה).

אך כיום התמעטה הקדושה "פי פסו אמונים מפני אדם" (תהלים יב, ב) (מזבח אליהו פרשת מצורע ד"ה 'במדרש הנגעים באים' בשם האלשיך הקדוש) וגדלה הטומאה (מזבח אליהו פרשת מצורע ד"ה 'במדרש הנגעים באים'), ולכן לא יכולה הנפש להוציא את כוח הטומאה שיראה החוצה בעזר הבשר (מזבח אליהו פרשת מצורע ד"ה 'במדרש הנגעים באים' בשם האלשיך הקדוש) ונשאר הצרעת בתוך האדם (מזבח אליהו לר' אליהו הכהן מחבר 'שבת מוסר' פרשת מצורע ד"ה 'במדרש הנגעים') קבועה בנפשו (ראשית חכמה: שער הקדושה פרק יג ד"ה והנה במה שאמר, 'קריית ארבע' לר' רחמים חורי פרשת מצורע דף נ ד"ה 'זאת תהיה תורת המצורע' בשם הרב תפוחי זהב). וזה הטעם שלא נראית היום הצרעת על גופם של מספרי לשון הרע (ישליה הקדושי תורה שבכתב תזריע מצורע ד"ה ענין מצרע). וכך נאמר "שִׁמְרָם פִּי וְלִשׁוֹנוֹ שִׁמְרָם מִצְרָוֹת נַפְשׁוֹ" (משלי כא, כג), "מִצְרָוֹת נַפְשׁוֹ" – אל תקרא 'מצרות' אלא 'מצרעתי', ו"נַפְשׁוֹ" היא זו שמצורעת עתה בר מינין (ישליה הקדושי תורה שבכתב תזריע מצורע ד"ה ענין מצרע. וראה זוהר תזריע מו ע"ב ד"ה וההיא נשמתי).

וכל שכן אותם בני אדם המפורסמים בלשון הרע, אין בהם שום נגע בגופם כי כוח טומאתם שורה בתוכם והם נעשים חתיכה אחת של איסור עד שאין כוח הטומאה חוצצת בהם כי טמאים הם, ומצא מין את מינו (מזבח אליהו פרשת מצורע ד"ה 'במדרש הנגעים באים'). וכשהצרעת היא בנפש האדם זה הרבה יותר גרוע מאשר צרעת בגוף הגשמי (ישליה הקדושי מסכת פסחים דרוש ג' לשבת הגדול ד"ה 'זוהר הענין שלי', ישליה הקדושי תורה שבכתב פרשת נשא ד"ה 'על כן אחר שהזכיר') אף שלא נרגשת צרעת הנפש לא לבעל הלשון הרע ולא לכל רואיו (מזבח אליהו למחבר 'שבת מוסר' פרשת מצורע ד"ה 'במדרש הנגעים באים' בעון לשון הרע). אמנם בכל לילה כאשר נפש בעל הלשון הרע עולה למעלה בעת השינה, כל הקדושים העליונים שם בדלים ממנה ומכריזים עליה שהיא טמאה "וְטִמְאָה טִמְאָה יִקְרָא" (ויקרא יג, מה). וכך הוא גם לאחר הפטירה אם האדם לא עשה תשובה הראויה (ראשית חכמה: שער הקדושה פרק יג ד"ה והנה במה שאמר, 'קריית ארבע לר' רחמים חורי מתונים פרשת מטות דף נ ד"ה 'זאת תהיה תורת המצורע').

ובשעה שרוח הטומאה הזאת שורה על האדם אין תפילתו עולה לפני הקב"ה (זוהר פרשת מצורע דף נג ע"א ד"ה ביום טהרתו) והיא כלל לא נשמעת. וגם כל תשובה שיעשה באותה העת לא תתקבל, והכל מחמת ששורה עליו הסטרא אחרא. וזה נרמז בפסוק "וַיִּקְרָא לָהּ נָחַשׁ בְּשֵׁמוֹ" (ויקרא לב, מב) (קריית ארבע לר' רחמים חורי מתונים פרשת מטות בחלק 'דור רביעי' דף נ ד"ה 'ויקרא לה נחש בשמו' בשם ספר 'חוזה דוד' לר' דוד חזן על התהלים מזמור יד), ש"שֵׁמוֹ" של אדם הוא הנשמה שלו (קריית ארבע לר' רחמים חורי מתונים פרשת מטות בחלק 'דור רביעי' דף נ ד"ה 'ויקרא לה נחש בשמו' בשם החיד"א בספר 'דבש לפי'. ראה מקור הדברים בספר 'דבש לפי' להחיד"א מערכת ש אות כ) ומורה על עיקר מציאותו (מעבר יבוק: לר' אהרן ברכיה ממודיטא בחלק שפתי רננות פרק כג ד"ה מנהג ד"ה וכתב), והתיבה "לה" היא ראשי תיבות 'לשון הרע', כי בעל לשון הרע הרי הוא בתפילתו כמו כלב 'הנובח' וצועק 'הב! הב! הב!' שאין תפילתו נשמעת. והטעם לזה "בְּשֵׁמוֹ" כלומר 'ב'נשמתו', לפי שהסטרא אחרא נדבקה בה מכוח הלשון הרע (קריית ארבע לר' רחמים חורי מתונים פרשת מטות בחלק 'דור רביעי' דף נ ד"ה 'ויקרא לה נחש בשמו' בשם הרב 'חוזה דוד' על התהלים מזמור יד).

לכן נכתבה התיבה "וְהִיָּה" שהיא לשון שמחה (ראה 'בראשית רבה' מב, ג בשם ר' שמואל בר נחמן) בפסוק "אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאת אוֹ סִפְחַת אוֹ בְּהָרַת וְהִיָּה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרְעַת" (ויקרא יג, ב), כי כשרואה אדם שהנגעים באים בעורו ובבשרו יש לו לשמוח שהגוף הוא זה שלקה ולא נעשה הנגע בנפש, והיא שמחה גדולה ל"אָדָם" שהוא חלק הנשמה. אבל אם הגוף נראה טוב והנפש היא מנוגעת הרי זו צרה, וגם לא מעורר אותו לשוב אל ה' ולתקן את מעשיו כי לא רואה את נגעו. ועל חוטא זה נאמר "מִפֶּן רָגַל יָעַד רֵאשׁ אֵין בּוֹ מִתֵּם פֶּצַע וְחַבּוּרָה וּמִפֶּה טָרְיָה" (ישעיה א, ה) שהכוונה על אברי הנפש שלו שהם בעלי מומין מכף רגל ועד הראש, כי אין בהם שלמות רוחנית משם הוי"ה הקדוש אלא השפע הוא מהסטרא אחרא ומאשתו הפלוגית שנקראת לילי"ת. ואז במקום 'מתם' מהקדושה התמימה, באה הפלוגית שהיא גמטריא "מתם" וכל הנפש מוכה ופצועה (דברים אחדיים להחיד"א דרוש ל"א שבת תשובה דף קנח ע"ב ד"ה וכאשר נשתרש).

מי שהוא בעל לשון הרע אין לו שום דבקות עם הקדושה אלא עם 'הקליפה' (הרמ"ד וואלי תהלים טו, ג ד"ה גם הרוצה). לכן צריך להישמר מלדבר עם איש המפורסם בלשון הרע כמו שנשמרים מנשיכת הנחש, כי רוחו היוצאת מפיו של בעל הלשון הרע הזו מטמאת כמו טומאת מת. וכשרוחו יוצאת מפיו היא מתלבשת עם הרוח של המדבר עמו, אף שאינו מרגיש באותה השעה. ואז הרוח הזאת פוגמת את הנפש של המדבר עמו ומעפשת אותה ומעלה בה חלודה, וגורמת לעשות ליצר הרע מושב קבוע בגוף אותו האדם. וכל זה כי אותה הרוח שהתלבשה בו מאותו בעל לשון הרע היא 'אב הטומאה' להמשיך עמה כל מיני רוחות הטומאה ולגרום עניות וכל מיני ייסורים. ודבר זה בדוק ומנוסה ונראה לעין כל (מזבח אליהו למחבר 'שבת מוסר' פרשת מצורע ד"ה 'ידע אהובי הקורא').

המספר לשון הרע על חברו מוסר לו את זכויותיו וקונה ממנו את עבירותיו

כל האומר לשון הרע על חברו מנכים לו מזכויותיו ומעבירים אותם לחבר שעליו נאמר הלשון הרע (חובת הלבבות' לרבינו בחיי שער הכניעה פרק ז' ד"ה ואם מה שספרו עליו). וכן לוקחים עוונות מאותו חבר שעליו נאמר הלשון הרע (טוב הלבבות' על 'חובת הלבבות' לרבינו בחיי שער הכניעה פרק ז' ד"ה מנחה מזכויותיך) ומעבירים לאדם שדיבר לשון הרע (חובת הלבבות' לרבינו בחיי שער הכניעה פרק ז' ד"ה ואם מה שספרו עליו). ונמצא שאותו אדם הדובר לשון הרע על חברו קנה 'בחליפין' את חטאיו של אותו חבר תמורת הזכויות והצדקות שלו אשר נדדו והלכו לחברו (ראש דוד' להחיד"א פרשת שלח לך ד"ה והלבן סיפיה דקרא, 'צוארי שלל' להחיד"א חפצרת ראה אות ד"ה כל כלי יוצר, 'מדבר קדמות' להחיד"א מערכת ל' אות ח ד"ה לשון הרע). ודבר זה הוא אמת ויציב, שכאשר מדברים רע על החבר הרי מועילים לו ולא מזיקים לו. ואילו היו יודעים בני אדם דבר זה, היו שמחים כאשר שומעים שאומרים עליהם דבר רע כאילו נתנו להם מתנת כסף או זהב (מגיד מישרים' לר' יוסף קארו פרשת ויקהל אור י"ג לאדר השני ד"ה 'יגם בענין הקמות'. וראה כי רמז לכך בזהר פרשת משפטים דף קכב ע"א תחילת ד"ה אמר רבי יוסף).

והיה מעשה בחסיד שהזכירו אדם אחד לרעה. וכשנודע הדבר לחסיד הוא שלח לאותו אדם שדיבר עליו כלי מלא מזמרת הארץ, והוסיף וכתב "הגיעני המנחה מזכויותיך ועתה אני גומל לך בזה" (חובת הלבבות' שער הכניעה פרק ז' ד"ה ואם מה שספרו עליו). וכן אמר המלאך המגיד לר' יוסף קארו שלא ידאג מכל אלו שקמו עליו לדבר נגדו רעה כי הם מועילים לו על ידי זכויותיהם שעברו אליו (מגיד מישרים' לר' יוסף קארו פרשת ויקהל אור י"ג לאדר השני ד"ה 'יגם בענין הקמות'). שהרי כך הוא הדבר, שכאשר הרשעים מדברים על הצדיק אז הצדיק משתלם במצוות שהיו חסרות לו מתוך הזכויות של אותו רשע שדיבר עליו. ועל צדיק זה נאמר "יְכַל לְשׁוֹן תְּקוּם אֶתְּךָ לְמִשְׁפַּט תְּרַשְׁעֵי זֹאת נְחַלַּת עֲבָדֶי ה' וְצַדִּיקֶתָם מְאִיתִי נָאִם

ה" (ישעיה נד, יז), "כָּל לְשׁוֹן" – כל המדבר עליו לשון הרע, "תִּפְרָשִׁיעִי" – כלומר תחייב, שהרי תיתן לו את עוונותיך ותיקח ממנו את זכויותיו, כי כך ייסד מלכו של עולם שנאמר "זאת נחלת עבדי ה' יִצְדָקְתֶם מֵאֵתִי נְאֻם ה'" (יצוארי שלל, על ההפטרות להחיד"א בהפטרות פרשת ראה אות ד"ה כל כלי יוצר).

וכאשר ילך אותו מספר לשון הרע לעולם הבא הוא יגלה כי חסרים לו זכויות בספר זכויותיו, ויאמרו לו כי איבד אותם בעת שדיבר על חברו. ובספר חובותיו הוא ימצא חובות שלא עשה אותם ויאמר "לא עשיתים!" (חובות הלבבות' שער הכניעה' פרק ז' ד"ה ואם מה שספרו עליו) **וכאשר יענישוהו על העוונות שנוספו לו, הוא שאוג ישאג כי לא מידו היתה זאת** (ראש דוד' להחיד"א פרשת שלח לך ד"ה ולהבין סיפיה דקרא) **ויאמר "אני לא עשיתי!" ואז ישיבוהו שאמת שלא עשאים** (מדבר קדמות' מערכת ל' אות ח ד"ה לשון הרע). **אלא שהן פעולות האיש אשר שסיפר עליו לשון הרע** (ראש דוד' פרשת שלח לך ד"ה ולהבין סיפיה דקרא) **ונוספו לו על מה שדיבר עליו** (חובות הלבבות' שער הכניעה' פרק ז' ד"ה ואם מה שספרו עליו). וכך היה מעשה בחסיד אחד שִׁחְבְּרוֹ אמר עליו לשון הרע, ובעולם הבא נתנו לו שכר מצוות של חברו. אמר החסיד "אני לא עשיתי את אלו המצוות!" וענו לו שלקחם מחברו אשר אמר עליו לשון הרע (יקרית ארבע' לר' רחמים חורי פרשת מצורע בחלק בני שלשים דף נ ד"ה זאת תהיה תורת המצורע' בשם הרב 'כתנות אור'). ועל צדיק זה נאמר "תִּצְפְּנִים בְּסִפְהָ מְרִיב לְשׁוֹנֹת" (תהלים לא, כא) כלומר שעתידיים הצדיקים להיות צפונים בסוכת חופה שבגן עדן מחמת "ריב לְשׁוֹנֹת" על שדיברו עליהם לשון הרע (חומת אנך' להחיד"א על תהלים לא ד"ה ואפשר לומר).

וכאשר הגיע חברו הרשע אשר דיבר לשון הרע לעולם הבא, הוא אמר שעשה מצוה פלונית אך אין הוא רואה אותה שם! וענו לו "לקחם אותו חסיד שנפטר לפניך" ואמרת עליו לשון הרע (יקרית ארבע' לר' רחמים חורי פרשת מצורע בחלק בני שלשים דף נ ד"ה זאת תהיה תורת המצורע' בשם הרב 'כתנות אור'). **גם 'החלוק דרבנן' שנעשה לאדם אחרי פטירתו מכוח המצוות שלו בעולם הזה – נעשה קרעים למי שהוא בעל לשון הרע.** הן מחמת המצוות שלקחו לו אותם אלו אשר דיבר עליהם לשון הרע, והן מחמת העבירות שנוספו שלו אשר הוא לא עשה (נחל קדומים' להחיד"א פרשת תצוה אות ו' ועיי"ש). **ומטעם זה שהמספר לשון הרע מאבד זכויותיו וקונה חובות חברו, הזהיר הכתוב לזכור את מעשה הלשון הרע שהיה עם מרים הנביאה שנאמר "זָכֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹקֶיךָ לְמַרְיָם בְּדֶרֶךְ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרָיִם"** (דברים כד, ט) (עפ"י 'חובות הלבבות' שער הכניעה' פרק ז' ד"ה ואם מה שספרו עליו) **וממילא יזהר כל אדם לא לדבר בגנותו של אחר** (ביאור 'פתי לחם' על 'חובות הלבבות' שער הכניעה' פרק ז' ד"ה ועל זה).

בעל נפש יחוס על נפשו ועל העולם הבא שלו וירחיק לגמרי מלשון הרע

כל אדם שרוצה לשמור על נפשו ירחיק מלשון הרע הרחק מאוד (יעלו חסידים' למחבר ספר 'פלא יועץ' אות מד) **בתכלית ההרחקה** (של"ה הקדוש' תורה שבכתב פרשת תזריע מצורע סוף ד"ה ענין מצרע), **כי אין צד להימלט מהעונש של הצרעת למדבר לשון הרע כפי שנאמר "זאת תהיה תורת המִצְרָע" (ויקרא יד, ב) (זהר מצורע דף ננ ע"א ד"ה תא חזי. וראה גמי ערכין דף טו ע"ב), "זאת" – הצרעת, היא "תורת" – כלומר עונש, "המִצְרָע" – שהוא 'המוציא שם רע', לפי שהוא מוכרח לקבלה על מנת לנקותו שהרי הקב"ה לא נושא את עוונתו (אור החמה' על זהר פרשת מצורע דף ננ ע"א ד"ה זאת תהיה תורת המצורע' מהרמק"י). **וכפי שלמרים הנביאה לא הועילו כל הזכויות להינצל מעונש הצרעת** (רבינו בחיי' פרשת כי תצא פרק כד, ט) **וכן אהרן הכהן ומשה רבינו שמיד קיבלו צרעת. ואם כך עלה לגדולי הדור קל וחומר לשאר בני האדם שמדברים לשון הרע ומיד הם מצטרעים, אם לא ב'צרעת הגוף' אזי גרוע מכך ב'צרעת הנפש'** (ראה 'של"ה הקדוש' תורה שבכתב תזריע מצורע ד"ה ענין).**

הַזְהִיר בְּאִיסוּר לְשׁוֹן הָרַע מְצִיל מִצְרַת נַפְשׁוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה (ספר 'מאה שערים' על טעמי המצוות המיוחס לרקנאטי שער תשעה ושישים ד"ה ועל דרך האמת) **וגם בעולם הבא. כי הצרעת דבוקה בנפש המדבר לשון הרע, ואם חלילה עולה למעלה לאחר פטירתה בלי תשובה אזי כל הקדושים שם בדלים ממנה ואומרים לה 'טמאה!'** (יקרית ארבע' על התורה לר' רחמים חורי פרשת מצורע דף נ ד"ה זאת תהיה תורת המצורע' בשם ספר 'תפוחי זהב'). **ועוד כל חלקו בעולם הבא תלוי בזה כפי שאמר דוד המלך "לָכוּ בָנִים שְׁמְעוּ לִי יְרֵאתָ ה' אֱלֹמֶדְכֶם: מִי הָאִישׁ הִחְפֵּץ חַיִּים אֲהַב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב: נִצַּר לְשׁוֹן מְרַע וּשְׁפָתַיךָ מִדְבַּר מְרָמָה"** (תהלים לד, יב - יד), **"מי האיש החפץ חיים" – מי האיש החפץ בחיים נצחיים בעולם הבא, "אהב ימים לראות טוב" – שרוצה לראות וליהנות בעולם הבא מעמלו אשר עמל תחת השמש בכל אותם הימים שעשה ופעל בהם מצוות ומעשים טובים, ולא לאבדם ושאיש אחר ייקחם – זאת היא העצה "נִצַּר לְשׁוֹן מְרַע וּשְׁפָתַיךָ מִדְבַּר מְרָמָה"** (תהלים לד, יז) (ביאור 'מרפא לנפש' על 'חובות הלבבות' לרבינו בחיי 'שער הכניעה' פרק ז' ד"ה ואם מה שספר).

לכן ראוי לו לאדם לשים עצמו בעולם הזה כמו אילם, כי המדבר עלול להיכשל ואיננו מרגיש (יבסא רחמים' להחיד"א על מסכת אבות פרק מ' בחלק 'פירוש' אות ז' ד"ה מוסר). **וכל בעל נפש צריך להצטער מאוד כמה חמור הוא עון לשון הרע וכמה קשה העמידה והזהירות בו. ועל דבר זה אמר דוד המלך שהיתה אש בוערת בקרבו שנאמר "חם לִבִּי בְּקִרְבִּי בְּהִגִּי תִבְעֵר אֶשׁ דְּבַרְתִּי בְּלִשׁוֹנִי"** (תהלים טז, ד). **לכן היה נמנע דוד המלך אפילו מלְדַבֵּר טוֹב עַל אָדָם אַחֵר שְׂמָא יָבוֹא לִידֵי אַבְק לְשׁוֹן הָרַע** שנאמר "נִצַּלְמֵתִי דוֹמֵיָה הַחֲשִׁיתִי מִטוֹב" (תהלים לט, א) (ניוסף תהילות' להחיד"א מוזמר תהלים טז, א). **והיה מרחיק מזה עד שאפילו על בעלי מחלוקת רשעים שמתור לדבר עליהם היה נזהר דוד המלך שלא לדבר שנאמר "אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְרָכֵי מַחְסוֹא בְּלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעַד רִשְׁעֵי לַגְגָדִי"** (תהלים לט, ב) (חזוהי דוד' על התהלים מוזמר לט ד"ה אמרתי אשמרה דרכי). **וכן יעשה כל אדם וינצל מאיסורי לשון הרע בעזרת ה' יתברך, אמן.**

<p>העלון גם להצלחת יהודית בת ורדה רוזיטה היינ וכל בני משפחתה</p> <p>הצעת העלון השבע לזוג הנו בקרוב של ידדי נפשו של מחבר העלון שמואל בן אולנה היינ</p> <p>שהי יתברך יזכה אותו לחקים בקרוב בית טאמן בישראל בזכות תמיכתו ועזרתו בהצעת העלון</p> <p>ניתן לתרום ולתקדש את העלון לרפואה או לטובת נשמת סביל 052-7675933 ניתן לשלוח תרומה/תאורה ולקבל את העלון במייל tora.haim@gmail.com</p>	<p>הצעת העלון גם לרפואת השלימה של יעל בת שירה אשורת היינ עליה בת אסתר היינ יונתן בן שירה אשורת היינ אליהו בן שירה אושר היינ</p> <p>העלון גם לרפואת היליות טליה אסתר בת אלינור היינ שירה בת אילנה היינ זכות הלימוד בעלון יעמוד להן לרפואה שלימה במהרה</p>	<p>הלימוד בעלון השבע הוא לרפואה והצלחת הנערה שירה בת מוריה היינ</p> <p>ציבור הקוראים הקדוש מתבקש להתפלל להצלחתה ורפואתה השלימה, ושהי יתברך הרחום יבשר אותה בקרוב בשורות טובות!</p> <p>העלון גם לרפואה שלימה של ציונה שושנה בת חנה במזון היינ אליהו בן גוקר היינ</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת עליה בת יפה היינ ת.נ.צ.ב.ה.</p> <p>העלון גם לעילוי נשמת: אליהו בן גינט היינ ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון השבע גם לעילוי נשמת עזריא בן שמחה היינ ת.נ.צ.ב.ה.</p> <p>העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן משה זיל, יונה בן שמואל זיל, רונה בתיה בת מאיר זיל, חיים בן לייב זיל, מרים בת שמואל זיל ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון השבע גם לעילוי נשמת איש חסיד אשר נפטר כח שנים רבים וחזר את העלון החדש לחיים היינ</p> <p>עמים בן אסתר היינ ת.נ.צ.ב.ה.</p> <p>העלון גם לעילוי נשמת: רחל בת גרשון ושרה היינ אודת דוד דוד בן ישי היינ העולה ממרים ת.נ.צ.ב.ה.</p>
---	---	---	--	---	---